

МНТЪ, ИНИМЪ ШИ ЛИТЕРАТОРЪ.

№. 30.

ЖОІ, 26. ІВЛІѢ.

1851.

СЪІІІКА ПЕНТРѢ СТИПЕНДИЕ ПЕНТРѢ ЖЪ- NIMEA ROMANЪ СТЪДИОАСЪ.

Дналт министеріѣ ал кълтълї шї днвдѣ-
мънтълї!

Фіінд кѣ націзнеа ромълѣ, каре авѣ не фери-
чїреа а цете секле де анї сѣнт жгъл опресїзнеї,
п'аре акъм скѣле де лок, де ѡрѣ че шї ачелеа ка-
ре шї ле редїкасе еа дн тїмпзїле челе маї греле
лвнтъндѡсе кѣ челе маї марї педечї, сѣнт днкісе,
шї редїкареа алтор їнстїгъте фѡрте де дорїт пен-
трѣ кълтѣра знеї жпнїмї пѣтерѡсе, се наре а се
дїфери днтрѣн вїіторїѣ преа депъртат: дечї сѣз-
скрїшї дпнтерїдї аї ачестеї націзнї днїї їаѣ лї-
вертатеа а рзга пре дналтѣл министерїѣ ал кълт-
лї шї днвдѣмънтълї ка сѣ вїневоїаскъ а ordina
stїpendie дїн фондзїле дїспонїбїле, але статълї
пентрѣ аїчї днсетнадїї жпнї ромънї дїн Трансїл-
ванїа, карїї шї аѣ фѣкът стѣдїїле кѣ вѣн прогрес
пълѣ ла градѣл їндїкат, ка кѣ ажторїзл ачелора
сѣ пѡтъ зрѣла дн їнстїгътеле пѣвлїче де аїчї ла
штїїнделе жзрїдїче шї полїтїче, прекъм шї ла ал-
те спеціалїтѣдїї, шї сѣ шї пѡтъ къштїга калїфікѣ-
дїзнеа печесарїѣ спре а фї дн старе де а сатїс-
фаче тѣтѣрор черерїлор дїн партеа статълї; дн
спечїе пентрѣ:

Іоанне Маїоре дїн Томнахаза,	теолог	абсолют;
Петрѣ Поп дїн Сѣмпетрѣ,	"	"
Іоанне Фахрѣ дїн Септедїї,	"	"
Басїлїѣ Молдован дїн Кїрїлеѣ,	"	"
Іоанне Рѣс, проф. норт. ла Блаж,	"	"
Басїлїѣ Дѣка дїн Нїрастеѣ,	"	"
Карлѣ Гавре дїн Деж	філософ	"
Іоанне Тїлле дїн Басна	"	"
Іосїф Оріан дїн Деж,	"	"
Георге Поп дїн Сѣвтіѡна,	"	"
Моїсе Гѣмеїлѣ дїн Носорїга	"	"
Самїла Молдован дїн Грїнд,	"	"

Петрѣ Анка дїн Сѣптедїе,	філософ	абсолют;
Амос Фрѣнк дїн Алѣа-Іѣліа,	"	"
Іоанне Поп дїн Крїхалма	"	"
Еронїм Мога дїн Алмаѣїѣ	"	"
Петрѣ Піпощ дїн Хондол	"	"
Алесандрѣ Фахр дїн Септерї	"	"
Нїколаѣ Поп дїн Феїса	"	"
Нїколаѣ Блажїан дїн Блаж	"	"
Георгїѣ Каїан дїн Вълпер,	"	"
Рѣдолф Нонїа дїн Сатѣл лѣнѣ	"	"
Іоанне Раѣ дїн Алѣа-Іѣліа,	"	"
Матеїѣ Нїкѣла дїн Рѡшїа	адїтор	де філософїѣ;
Дїон. Ънгѣр (Мардїан) д. Блаж,	"	"
Нїколае Поп дїн Бѣреї,	"	"
Пантел. Попазѣ дїн Брашов,	дїмнасїст	абсолют;
Іоанне Мѣрѣшан дїн Реврїшѡра	"	"
Іоанне Поп дїн Брашов,	"	"
Георгїѣ Ласло дїн Дѣтѣрѣ,	"	"
Іосїф Ліка дїн Ст. Ъїордїѣ,	"	"

Дналт министерїѣ ал кълтълї шї днвдѣмънт-
тълї! Не есте кѣпоскът кѣ Маїестатеа Са шї дн-
алтѣл гѣверн воеск кълтѣра націзнеї ромъле; на-
цізнеа дїн партеа еї, кѣ тѡте кѣ аѣ фост пѣл' а-
към анѣсатѣ дїн сїстемѣ шї датѣ днаної, а ажзне
ла деплїнѣ кѣпштїндѣ кѣ аре лїпсѣ де кълтѣрѣ,
днсѣ нѣ се афлѣ дн старе де а се пѣгѣа ажзта
еа днсамї, маї алес акъм, дѣпѣ че прїн сакрїфї-
челе челе марї каре ле адѣсе дн чеї дїн зрѣмѣ анї
пентрѣ сѣзїїпереа трѡпѣлїї днїї стѡрсе тѡте пѣ-
терїле, шї се серѣчї престе крѣзѣте аша, днкът
акъта аре маї пѣдїне мїжлѡче пентрѣ кълтѣрѣ де-
кът сѣнт гѣвернѣл маїарїлор: дечї еа сѣвштер-
не прїн пої ачастѣ рѣгѣдїзне дрѣптѣ шї кѣвїнчѡ-
сѣ дналтълї министерїѣ ал кълтълї шї днвдѣ-
мънтълї, шї спѣрѣ кѣ ва афла аскълтаре ла пѣ-
рїптескѣл гѣверн; еа спѣрѣ ачаста кѣ агѣт маї
секѣр кѣ кът штїе кѣ фїїї еї аѣ фост скѡшї. де
тѣл прїн гѣвернѣл Трансїлванїеї чел компѣс нѣ-

maї din maїarī shī samī, дела партііпареа шті-
pendielor din fondșrī pьvlichē shī din каселе де
контрівъдііне але Трансїлваніеї, destinate дела
преа дналтеле локърї пентрѣ формареа штіінді-
фікь а жпїлор трансїлванї, кь тоте кь еа, ка чеа
maї пьтърбсь а контрівъдіі ла стат партеа чеа
maї mare, shī prin зрмаре а конферїт чел maї мьлт
спре формареа фондșrїлор сколастїче.

Вїена, 16. Август 1850.

Аї дналтєлї міністерїш ал кьлтєлї шї дувь-
цъштєптєлї плекацї сервї

Депътацїї нацїінеї ромъне

Тїм. Цїнарїш т. п., канонїк.

Васїлїш Чїне т. п.

А. Трев. Лаврїанș т. п.

Іоанне Маїорескѣ т. п.

ДОКЪМІНТЕ ІСТОРИЧЕ

каре арать льмърїт, кьткь дн рецїментєл ал Пле,
ромънїї din Валеа Рокнеї нїчї одатъ п'аъ фост про-
прїетатеа самїлор Бїстрїцеї, кь дрепт dominaл,
чї оменї лїверї ка шї самїї вїстрїценї.

(Ђрмаре.)

Maї naїnte де че ам пьвїка потъдїінеїе кан-
целарїеї трансїлвано-азлїче, дн лїтва цертманъ, пентрѣ
ка шї чеї дїн пьвїкєл пострѣ чїтїторїш, карїї
пъ днцелег лїтва цертманъ, се пьтъ девенї ла кь-
поштїнда тьсърелор че се днчеркаъ — дн пре-
жвденъл рокпенїлор днкъ дн времїле векї, афлѣт
кь кале а премїте докьментєл ачела, атѣт де лѣ-
тїнїторїш дн асемене днпрецїзрърї, maї днтъїш
днторє не ромънїш. Ачелашї свпъ аша:

Конїа 1. Маїш 1764.

Нотъдїівнї неперскрїптїве але канцеларїї
азлїко-трансїлване,

прївїторє ла пропъсътїнтеле трїмїсе днкьче дн 7.
Марцїї де генерал-командантеле Трансїлванїеї ва-
рон де Бьков, дн пьтєл десъзвнърїї Бїстрїцеї
пентрѣ чесїзнеа Валеї-Рокна кьтрѣ еселендїа са
тїгьлатєл ч. р. Дома преседїнте ал консілїзлї велїк
де кьрте шї ла пропъсъдїїнеа фькьтъ декьтрѣ
консілїл велїк де кьрте.

Кьтъ паравїлїтате саъ арѣтат дїн партеа
канцеларїеї азлїко-трансїлване ла тоте тьсъреле,
каре ар авпнта їнстїгъдїїнеа знїї корп гравїдарїї

дн Трансїлванїа, се пьте прова пьзвїмаї прїн акте-
ле де maї din 'naїnte, чї шї дьпъ пропрїа експерїн-
цъ а їнклїтєлї консілїш азлїко-велїк пь їсе ва пь-
теа денєга кьвенїтєл аплаєс.

Нъ дарѣ кь скоп де а комплїка пропъсєл аче-
ста, цїнтїторїш ла комъна секьрїтате а цьрїї, дн
грєзъдїї де прїсос, чї дїн контрѣ пентрѣ ал дн-
леснї шї, пентрѣ де а кьрєда преа дналтєл ерарїш
де тоте спеселе зьдарнїче днтрѣ ефептзїреа ачеа-
ста, саъ фькьт Маїєстьдїї Сале дїн партеа сєс-
тенцїонатеї канцеларїе азлїче, днатъ ла прїмъл
проект де а лєа не ромънїї локьїторї дн Валїа-
Рокна свпт арте, арѣтареа преа kredїнчьсь: кьт-
кь се афлѣ днкъ свь жьдїкатъ, (свь лїге) давъ
десетнацїї ромънїї свпт оменї лїверї саъ свпшїї
аї маїстратєлї Бїстрїца; прїн зрмаре, кьткь
ачеста пьпъ ла о дефїнїтїв детермїнъдїїне а кь-
сцїїнеї ачестєїа не калеа лєїї пь шї пьте зсър-
па дрептєл де чесїзне асєпра лор, кь атѣт maї
пъцїн пьте претїнде о ревопїфикаре пентрѣ а-
чештїа. —

Ла арѣтареа ачєаста фькьтъ кь тьтъ свпзне-
реа се дндърѣ Маїєстатеа Са ла днченпт а дн-
дрепта преа дналта са детермїнъдїїне днтр' а
коло, ка проїєптєл де а арта не ромънїї рокненїї
се ретъпъ дн кьрсєл сеъ, тогъшї ар фї а се сем-
пїфїка маїстратєлї вїстрїдан: дн че фортъ преа
дналтєл сервїцїз чере, ка ачела (маїстрат) сь шїї
predea Маїєстьдїї Сале днтрєг дрептєл сьъ, че'а
аре саъ сокогеште кь 'а аре асєпра опїдєлї Рокна
шї не сателе де аколо шї не тьтъ Валїа; пентрѣ
каре ачєашї преа дналтєл Маїєстате пь сар ре-
траде а demanda, ка пентрѣ провєнтеле ачєлеа,
каре сар пьтеа не дрепт рекьншпте кь се кьвїп-
четьдїї, сь і се деа decdaznare дн чеа maї дрєп-
тъ тьсърѣ шї не льгъ ачєаста ромънїлор, карїї
локьсєк ла сателе сьсєшїї але четьдїї ачештїа
ле ва кьштїга о зьтерїорѣ днкьпзїре саъ днпїе-
гарє дн Валїа-Рокнеї, тог одатъ днсь, дьпъ кьт
афарѣ де ачєаста е кьпоскьт їнклїтєлї консілїш
азлїко-велїк, а ordїna о комїсіїне комъпъ пентрѣ
о їнкїсіцїїне есамїнъторє де свпзєл дрептѣ, а
кьрвї пьрере аъ шї сосїт кь треї поште гьвернїа-
ле днаїnte де ачєаста:

Не кьт де пьцїн дрепт се афлѣ фьндатъ днсь
претєнсїїнеа маїстратєлї вїстрїцїан, не даъ кь
maї мьлте а кьншпте зрмъторєле: днсьнїї дїн до-
кьментеле date де кьтрѣ маїстрат се пьте преа
кїар vїдеа кьткь Валїа-Рокнеї дїн презвъ кь ло-
кьїторїї сьї нїчї одатъ пь саъ конферїт пьвїкєлї

вистридан кз дрепт доминал, чи нзмаї саѣ днпдїт шї днтрнат, кз ачеаа модалитате, ка локзиторїї сѣ айѣ а се възвѣра де ачелашї лївертїдї шї прївїлецїї, каре ле възвасе аї комзпнїтїдїї вїстрїдїане — е ачеаста черт, дѣпъ кзм нїчї дн пѣтерїа дн-делесзлї гол лїтерал ал їнстрѣментзлї де дн-корпѣрѣдїзне нз се пѣте прївї де неадевѣрат шї дзвїѣ, аша е фѣрѣ дндоїалъ кзмкѣ маїстратзл саѣ четатеа Вїстрїда прїн деспѣрїдїреа Валеї ачештїа де дїстрїктзл Вїстрїдеї нз перде нїмїк че а фост ал сѣѣ, прїн зрмаре нїчї пѣте предїнде пентрѣ ачеїа врео ревопїфикаре, кз атѣта маї пзцїн пѣте чере ка сѣ і се свпалнеаскѣ дела ерарїѣ їмпортареа фолоселор пентрѣ трекзт — пре каре ел дѣпъ дрепт нїчї одатъ нз ле ар фї авѣт де але дн-трєвзї — дїн контрѣ зрѣеазъ де сїне дїн пропосїдїа ачеаста о маї департе консеқвїдцѣ, кзмкѣ, да-кѣ дн прївїнда трекзтзлї ам вреа дѣпъ стрѣнса дрептате а тракта кз маїстратзл, ачела нзмаї сїнзѣр ар фї даторїѣ а рескзмпѣра дазна кѣшзватъ преа днпалтзлї ерарїѣ дн анїї маї декзрѣнд, фїндкѣ, дѣпъ дателе лзї, локзиторїї Валеї ачештїа, дела анїї 1754 пѣпъ ла конскрїпдїзнеа лор дн корп грєнїдїарїѣ, п'аѣ фост прївїдї де лївертїнї, чї спре о днсемнатъ скѣдере пентрѣ фондзл контрївзїдїонал саѣ сѣпзс ла контрївзїдїа капїталъ, ка сѣпзшї саѣ їовацї, прїн зрмаре маїстратзл ар фї фѣрѣ дндоїалъ даторїѣ ал дндемнїса (фондзл контрївзїдїонал) кз мзлѣт маї кз мзлѣт, декзт ар їмпорта тѣ.

Дедзкдїзнеа ачеаста дїн'анте кзпрїнде шї зп че маї департе де о маї маре черкзштандїалїтате, днкѣт дар ар фї де прїкос а се децїнеа чїнева маї днделзпрат ла ачестѣа, де алтмїнтрен е дн-кѣ атѣт де патзралъ пе кѣт е де дрептѣ шї адзче кз сїне дрептзл, каре фѣрѣ контрѣверсѣ сѣ ковїне Маїестѣдїї Сале шї нзї фаче трєвзїнцѣ ал кзмпѣра кїар акзта. — Лїверїї ротѣнї а Валеї-Рокна сѣнт даторї а се консеқвїдї ла скопзл спре каре сѣнт менїдї де прїнчїпеле дѣрїї шї, дакѣ реѣеле Матїа фѣ дндрєнтѣдїт а тѣїа опїдзл Рокна де кѣ-трѣ комїтатзл Добока ка пе о фїнкалїтате маї дїн анте, кареа зпїї воївозї трансплванї о аѣ авѣт дн стѣпнїре дїн дерєгѣторїѣ, шї ал днкорпора кз черкзл вїстрїдан кз ачел скоп, ка ачеста, прїн естїндереа гранїцелор сале сѣ се факѣ маї компакт шї маї таре спре сѣдїнереа са шї сѣ шї пѣтѣ шїешї ажѣта маї вїне: сѣ пѣте ачаста акзт дн прївїнда ачєїаш Вале шї а пзвїлкзлї Вїстрїда днпѣтшїла кз атѣт маї кз маре дрепт шї жзсїдїцѣ, кз кѣт скопзл, ла каре дїнтеазъ Маїестатеа

Са кз ачєаста, е кз мзлѣт маї салѣтарїѣ. — Да-кѣ акзт Маїестатеа Са ва вреа а се дндзѣра преа градїос а апрова респектїва ачєастѣ пѣрѣре а кан-дѣлѣрїеї, атѣнчї десдѣмпнїфикареа а маї дес нзмі-тзлї пзвїлк вїстрїдан се десфїнїдїазъ де сїне шї офертзл нацїеї сѣсештї се фаче де прїкос.

Іар дн лїмба ѣрманѣ аша :

Copia 1. Mai 1764.

Unmaßgebliche Anmerkungen der siebenbürgischen Hofkanzlei,

die von dem in Siebenbürgen kommandierenden Generalen Freiherrn von Bucovu in puncto der Entschädigung des Bistritzer Publici wegen Abtretung des Rod. Thales an des Tit. k. k. Herrn Hofkriegsraths-Präsidenten Exzellenz, den 7. März, eingeschickte Vorschläge, und den darüber verfertigten Hofkriegsräthlichen Vortrag betreffend.

Wie fertig man sich abseiten der siebenbürgischen Hofkanzlei zu allen denen haben finden lassen, was zu der Errichtung eines Graniger Corps in Siebenbürgen erspriesslich ermesen werden, solches erproben nicht nur allein die Anteacte, sondern es wird derselben auch ein löbl. Hofkriegsrath aus eigener Erfahrung den billigen Beifall nicht ent-sagen können. —

Nicht also diesen auf die allgemeine Sicherheit des Landes abzweckenden Vorsatz in überflüssige Schwierigkeiten zu verwickeln, sondern im Gegentheile ihn zu erleichtern, und das allerhöchste Merarium bei der Ausführung von allem überflüssigen Aufwand zu verwahren, ist von Seiten der schon gedachten Hofkanzlei gleich bei dem ersten Antrage die im Rodnaer Thal ansässigen Walachen unter Gewehr zu nehmen, Ihre Majestät unter andern allergetreuest angezeigt worden: daß noch sub lite sich befinde, ob die eredeuteten Walachen freie Leute, oder Unterthanen des Bistritzer Magistrats seien, mithin derselbe bis zur rechtlicher Entscheidung dieser Frage, sich des Rechtes einer Cession auf sie nicht anmaßen, noch weniger aber eine Vergütung für solche anverlangen könne.

Auf diese in Unterthänigkeit gemachte Anzeige geruhen Ihre Majestät die allerhöchste Entschlieszung anfangs dahin zu schöpfen, daß es zwar bei dem Antrag die Rodnaer Walachen zu armiren, sein Verbleiben haben solle, doch dem Bistritzer Magistrat zu bedeuten wäre: Welcher-gestalten es der allerhöchste Dienst erheische, daß derselbe all sein Recht, so er auf dem Marktstüchel Rodna und auf die daselbstige Dörfer, dann auf das ganze Thal hat, oder zu haben vermeinet, Ihrer Majestät übergebe, wo hingegen allerhöchst dieselbe nicht entstehen würden, für jene Ertręgnisse, welche der Stadt mit Recht hätten zuerkannt werden mögen, die billigmäßige Entschädigung erstatten, und annehst

Дъпъ ачестеа десватериле се дескисеръ формал. Галериле ера джесвите де аскългъторѣ де зъмбе сексе, iar ізте-скриіторіи консемпа тоте кзвинтеле, ва ши тоте мишкъриле. — Дн. Дізен каре ка прешедінте штіе джпърді роделе де мишкне віне, джтокма прекзт зп реісорѣ дештепт джпарте роделе джтре акторіи зпві театрз, dede кзвълнт маї зптеїз депзтатзлзі Паіер, каре есте зп оратор пзмаї де міжлок ши кзт ам зіче зп alter ego сеаѣ маї віне зп джквітторіз ал дазі Ламартіне, (зърват де репзте маре ка політік ши ка поет.) Ашеа Паіер ворві дж контра ревісіоніи ши дж фавореа репзвлічеї, джсз депзтадіи пз'а преа аскълта. Акзт Дізен дъ кзвълнт Длзі Фаллз, зпві ораторѣ дін чеї маї взнї, пріетінѣ маре ал монархіеї, джсз констітзціонале, леітіміст ши зпвл дін чеї маї де апроне джкреззці аї касеї зървоне.

Дн. Фаллз кзвълнт дж контра репзвлічеї ши претінсе ревісіонеа, адік штердереа констітзціоніи кз зрмътореле: Domnii mei! Дж мишзтзл кзнд medітам аспра кзвинтелор че ерам съ ростек дж фада Двострз, джї вътз ла окї о фобз дін історіз, каре кзпріндеа о ідез пентрз міне фобрте франпантз (довіторе не неаштептате.) Дж меморіалеле лзі Лздовік XIV. се зіче адікз: „Сз пз лашї ла воїа джтзшлзрїи чеаа че аї съ аштенці дела джделепчзне (prudence); пентрз кз тот деазна аї съ домолешті перзвдареа че токма те фаче ка съ перзі. — Нічі перзвдареа, нічі сперанца, нічі врези алт сімдетзнт персонал пз есте каре шз фаче ка съ кзвинтезз. Odініорз се зічеа кз орї каре дерегъторіз пзвлік пз есте зп ероз джтрз ферїреа характерзлзі сзѣ де орї че патз, пз поте авеа тречере нічі ка ом де оменіе; дж зіоа де астззі еѣ аш зіче: Депзтатзл каре дж ачест момент сзрвзтореск пз е зп ероз ал патріотізмзлзі ши ал авнегрїї де сіне, пз есте нічі ом де оменіе. (Ла ачесте кзвінте се аззірз пзштросе гласзрї де комплзчере.) Акзт трек ла лзкзрл прїнціпал: Авет пої дрептзл а ревідеа констітзціонеа ши дж че mod съ деслегзт провлемта ачестаста? Лзвнд джтревзчзнеа дін партеа фортелї, дрептзл ачестаста пз ні се комвате нічі девзт, кз атзт маї вжртос джсз дін пзвтзл морал; кзчі адікз ні се зіче: „Вої адї рестрїне вотзл зпверсал;*) ретрацедївз леіеа-де-алеіере ши

*) Ла 31. Маїз 1850, кзнд маіорїтатеа адзпанцеї джтре челе маї фервінці лзпте парламен-

атзпчі пої джкз вотзт пентрз ревісіоне. Ла ачестаста рзспзнд еѣ, кз токма міжлокзл де а ревідеа леіеа де алеіере заче дж ревісіонеа констітзціоніи. (Ла ачесте кзвінте се проізе о мішкаре дж адзпантз, кззтзнд каре дж дрепта салеї ла монархіитї, каре дж стзнга ла репзвлїканї; дж стзнга не зпїї дж порні ши зп ржс важокзрос.) Ачестз леіе джї аре кавса са фундаменталз кїар дж констітзціоне кареа се оппзне ла орї че органістчзне маї взнз ши маї джделепантз а вотзлзі зпверсалз ши ачестаста пентрз ачестеа, кзчі прекзт зісесе дн. де Ламартїне джкз маї пайнте де вотаре аспра ачелзшл джтрз о карте, ачела е взн пзмаї пентрз ка съ ажзте не інтрїпанці, не пзтзрзї (стзпзізі, хзвззчї, гогоманї) ши ревелї. Пзпз акзт ам фост пої ачелїа, карї апзрарзш вотзл зпверсал прїн каре ерам легаді пзмаї пої. (Се азд мзлте гласзрї: Ашеа, ашеа есте!) Дакз вотзл зпверсал ар фї дж старе де а апзра пентрз тотдеазна не овосїта пбстрз соіетате, еѣ аш ста пентрз ел, ачелаш джсз маї пайнте де леіеа (рестрїнгъторе) дін 31. Маїз (1850) ши маї пайнте де конвенїреа адзпанцеї леісілатїве дж 15. Маїз ши дж 20. Ізнії ши престе тот фб атакатз пзмаї де кзтрз ачелїа, карї акзт ворвек дж пзметеле лзі. (Дн гласз: Преа віне!) Джтр'ачестеа че ерам съ кзштігзт пої (монархіитї) кз штердереа вотзлзі зпверсал, кзнд о партїдз ши джтре алції ценералзл Кавалїнак апзрз, кз репзвлїка стз маї пресзс ши де кзт вотзл зпверсал.

Кавалїнак: Джї черз кзвълнт!

Фаллз (зрмзнд маї де парте.) Дакз вотзл зпверсал есте дж адевзр легъторіз пзмаї пентрз о парте, пої карї прїн ачела сзптем легаді маї мзлт де кзт тоці, авет дрептзл морал ши констітзціонал а декрета ревісіонеа констітзціонїи.

Аічі оввіне джтревзчзнеа, пзпз ла че мзсзрз съ се сзпзіе констітзціонеа ла ревісіоне. Еѣ о сзнз фзрз аватерї: о ревісіоне пзмаї парціалз ар фї пзмаї о амзїре. Зпїї проізерз пентрз ревісіонеа парціалз зп темелз че с'ар пзреа кз пз е токма де лзпздат. С'аз зіе адікз, кзшкз прїн о ревісіоне ка ачестаста с'ар кзштіга тімпз спре а рестазра азторїтатеа ши ордінеа. Еѣ джсз

таре рестрїнсе пзшзрзл вотзрїлор Францеї джтреці дела 10 міліоне ла 6 міліоне; дж кзт репзвлїканї ера не ачі съ се ватз іарш не варїкаде. —

въ дитрев: нъ кѣтва кѣштѣгареа де тимп, а кѣрѣ тревѣиндъ се сѣмте атѣт де профѣнд љн Франца, есте кѣштѣ адеврѣат кѣар пентрѣ патриѣ нѣстрѣ? Дн. Броліе, опоравѣла прешедѣнте ад ачестеѣ комѣсѣзнѣ (денѣмѣте спре а прегѣтѣ оперѣтѣл ревісѣзнѣ) съ рѣспѣнзѣ ла дѣтревѣдѣзнеа теа (Азѣдѣ, азѣдѣ.) Дѣнѣла адѣкѣ зѣсесе одѣтѣ љн кѣтера Парѣлор (сѣв гѣвернѣла лѣѣ Лѣдвѣг Фѣлѣп) ачесте кѣвѣнте фѣрте импорѣтанте: А ашѣпта нѣтѣмаѣ ашеа дѣн пегрѣжѣ шѣ фѣрѣ а те детерѣмина ла врео парте, есте фѣрѣ дѣвоѣаль лѣкрѣла чел маѣ рѣѣ че пѣте фаче чѣнева; ва ел есте чел маѣ рѣѣ дѣтре тѣте перѣкѣлеле. Че е дрепт, се чере неапѣрат ка съ се рѣстаѣре авторѣтатеа; есте дѣнѣс дѣтревареа, кѣм? Еѣ ам кѣдетѣт мѣлт асѣпра ачестеѣ дѣтревѣчѣнѣ шѣ ам ажѣнс ка съ мѣ о деслеѣг прѣн зрѣтѣбѣреле дѣбѣ акѣоме: Ноѣ нѣ фачем пентрѣ лѣвертате чѣеа че фачем пентрѣ репѣвѣлѣкѣ, — шѣ ѣарѣш, нѣ фачем пентрѣ авторѣтате чѣеа че фачем пентрѣ гѣвернѣѣ. — Дѣнѣс де че нѣ фачем пентрѣ лѣвертате ачѣеа че фачем пентрѣ репѣвѣлѣкѣ? Ох Дѣмне! дѣн прѣчѣнѣ кѣ репѣвѣлѣка нѣ се гѣте пѣлѣсѣнѣ прѣн черѣвлѣаре шѣ комѣсарѣ! Іар фѣрѣ даѣне (пѣравѣрѣ, овѣчѣѣрѣ, жостѣте) репѣвѣлѣкане нѣ вом авеа нѣчѣ о репѣвѣлѣкѣ, сеаѣ о репѣвѣлѣкѣ фѣрте зрѣте! (Дѣн дрепта: фѣрте вѣне!) Даѣмѣѣ воѣе ка съ аплеѣк тот ачесте кѣвѣнте шѣ ла гѣвернѣѣ. Еѣ въ спѣн кѣ сѣнгѣра адмѣнѣстрѣчѣне (дѣн партеа гѣвернѣлѣѣ) нѣ рѣстаѣрѣ авторѣтатеа, чѣ маѣ вѣртѣс прѣдѣче апѣсарѣ. Адеврѣата авторѣтате нѣ стѣ дѣтрѣ а сѣгрѣтѣа орѣ че мѣшкарѣ прѣн тѣсѣре аспре. Леѣеа марѣцѣаль дѣтѣнѣс прѣсте маѣ мѣлте депарѣтаментѣ фаче ка нѣчѣ декѣтм съ нѣ ерѣтѣпѣ револѣцѣзнѣ, дѣнѣс орѣдѣнеа морѣаль тот нѣ ѣ рѣстаѣратѣ, пентрѣ кѣ спре ачестѣ скоп трѣвѣе съ се рѣстаѣре пѣравѣрѣле. Де аѣчѣ пѣрчѣде кѣ леѣеа марѣцѣаль нѣ десѣкрѣцѣязѣ нѣчѣ пѣ соѣцѣалѣштѣѣ, чѣ дѣн конѣтрѣ дѣ фаче ка съ се зѣнѣасѣкѣ маѣ стрѣжѣс зѣтѣр ла зѣтѣр. — Се зѣче маѣ дѣколо, кѣ а ревідеа конѣтѣгѣдѣзнеа есте а мерѣе маѣ де парте, а мерѣе пѣлѣ ла монарѣхѣ шѣ Франца нѣ маѣ есте матѣрѣ ѣарѣш пентрѣ монарѣхѣ! Нѣ де мѣлт азѣѣам зѣкѣндѣсѣе кѣ Франца нѣ ар фѣ дѣкѣкѣ матѣрѣ пентрѣ репѣвѣлѣкѣ! Нѣ кѣтва ачѣастѣа дѣсеаѣнѣлѣ кѣ Францѣѣ ѣ сѣар кѣвѣнѣ зѣ гѣвернѣѣ вѣстарѣд, карѣ съ нѣ фѣе нѣчѣ монарѣхѣ нѣчѣ репѣвѣлѣкѣ? Нѣчѣ декѣтм; Франца дѣшѣ кѣвѣнѣште ѣсторѣа са шѣ шѣте че дѣ есте спре фолѣс. Іар даѣкѣ чѣнева вреа а зѣче кѣ ачѣстеа кѣ нѣ ам фѣ дѣкѣкѣ матѣрѣ пентрѣ вѣлѣ љн-

воѣаль (concordia), ла ачѣастѣа арѣ дрепт; дѣнѣс дѣн ачѣастѣа нѣ пѣтем скѣпа де кѣт нѣзмаѣ прѣн зѣ патриѣотѣсѣтм шѣ ѣстеѣдѣме дѣкорѣдатѣ.

Еѣ нѣам воѣт а шѣтѣ де нѣчѣ о фѣрѣкѣ. Ноѣ нѣ сѣаѣ адѣс дѣнаѣнте о ѣастѣ (пѣлѣкѣ) рѣшѣе (адѣкѣ репѣвѣлѣка рѣшѣлор карѣѣ амерѣндѣ кѣ оторѣжрѣ фѣорѣбѣсѣ тѣтѣрор арѣстоѣкѣраѣцѣлор.) Домнѣѣ мѣѣ, ачѣастѣ ѣастѣ фаче пропѣшѣре марѣе пе лѣнѣгѣ тѣтѣ леѣеа марѣцѣаль шѣ тѣте дѣкорѣдѣчѣнѣле зѣнѣ адмѣнѣстрѣчѣнѣ прѣверѣгѣбѣре. Чѣ дѣн клѣнѣта кѣнд ѣнѣтеле шѣ мѣнѣле нѣостре се вор зѣнѣ, о кѣзѣтѣтѣрѣ а нѣострѣ ва фѣ де ажѣнс пентрѣ ка съ алѣнде ачѣеа ѣастѣ. (Мѣшкарѣ љн адѣнанѣдѣ.) — Рѣпѣвѣлѣка нѣ есте чѣеа че зѣсесе Дн. Тѣерѣс кѣрѣзѣ еѣ тѣ сѣмѣдѣ фѣрте дѣндѣторѣат: Ачѣеа фѣртѣм де гѣвернѣѣ карѣе пе ноѣ деспарѣте маѣ пѣдѣн; чѣ еа есте маѣ вѣртѣтѣс ачѣеа, карѣеа пе дѣ воѣе ка съ рѣтѣнѣтем деспѣрѣдѣдѣ. Апоѣ токѣма пентрѣ ачѣастѣа репѣвѣлѣка есте о трѣанѣтѣ кѣтрѣ рѣпѣзѣшѣлѣ карѣе дѣче кѣтрѣ перѣреа Францѣѣ, адѣкѣ еа есте адеврѣата прѣчѣнѣлѣ че дѣ фѣнѣдѣ шѣ „ѣастѣѣ челѣѣ рѣшѣе.“ Нѣ нѣзмаѣ пе прѣгѣнѣѣ мѣѣ, чѣ шѣ пе лѣберѣлѣ шѣ пе Бонапѣртѣштѣѣ шѣ пе репѣвѣлѣканѣѣ дѣн парѣтѣда де паче дѣ жѣр ка съ вѣтезе тотѣла ревісѣзнѣе а конѣтѣгѣдѣзнѣѣ, пентрѣ ка съ прокѣзрѣтм дѣрѣѣ зѣ адеврѣат мѣжлѣк де тѣнѣтѣнѣдѣ, ѣар нѣ нѣзмаѣ вреѣн пѣлѣлѣатѣв. — Пентрѣ ка съ кѣвѣнѣште пѣлѣ ла че град пропѣшѣ анѣзнѣреа авторѣтѣдѣѣ, съ алѣтѣрѣтѣм нѣтѣмаѣ нѣтѣрѣлѣ трѣнѣлор трѣвѣнѣчѣсе ла „сѣдѣнѣреа лѣнѣштеѣ.“ Ачѣестѣе трѣне љн Парѣс ера ла а. 1815 нѣзмаѣ врео кѣтева вѣталѣѣне*), љн а. 1830 чел мѣлт врео 10,000*), ѣар дѣн а. 1848 ла 40,000 остѣашѣ, шѣ акѣтм — о арѣмѣтѣ дѣтреаѣгѣ.

Акѣтм съ кѣтѣпѣнѣм шѣ ѣдеѣле. Дѣн аѣнѣ 1814 шѣ 1815 нѣ шѣтеѣ нѣмѣнѣ де соѣцѣалѣсѣтм шѣ репѣвѣлѣканѣсѣтм***). Дѣн аѣнѣ 1830 репѣвѣлѣканѣѣ дѣчѣеп се аѣвѣ о дѣсѣнѣштѣате, љн а. 1848 сѣ дѣвѣнѣг прѣн

*) Нѣзмаѣ кѣтева вѣталѣѣне фѣранѣозешѣтѣѣ, ера дѣнѣс тотѣдатѣ арѣмѣтеле монарѣхѣлор аѣлѣдѣѣ љн ѣнѣма Францѣѣ. Nota trad.

**) Ера де прѣѣс маѣ мѣлте, пентрѣ кѣ наѣцѣзнѣеа дѣшѣ ажѣнсѣсѣе деокѣмѣдатѣ скопѣлѣ.

Nota trad.

***) Кѣтм съ прѣчѣнем ачѣастѣа? Аѣ нѣ дела 1792 пѣлѣ ла 1800 шѣ кѣар пѣлѣ ла 1804 Франца фѣсѣсе репѣвѣлѣкѣ? Іар Бѣвѣзѣф шѣ компѣлѣчѣ сѣѣ аѣ нѣ авѣсѣсерѣ де скоп дѣнѣнѣцѣареа ѣдеѣлор соѣцѣалѣсѣтѣче дѣкѣкѣ пе ла 1793? Шѣ гр. Ст. Сѣмон дѣчѣепѣсе дѣкѣкѣ дела 1812 ашѣ проѣага чѣле маѣ грѣсолѣане ѣдеѣ комѣнѣсѣтѣче. Nota trad.

съпраиудеалъ, iar дн зрта лор стаѣ социалиштїи. Дн а. 1830 вреѣ съ се факъ клъзвѣрї, авнн днсъ прсте пзднн, дн а. 1848 авїа се пот ачелеаш къла кѣ таре дикордъчвнє, днсъ пѣте нїчї пнътъ акъм нѣ сънт днвїнсе. Дн а. 1830 Сїмонїштїи амъдеск пѣмаї днвѣдъчѣї пзднїї, карїї днкъ дн скърт пѣшеск дн сервїдїзл статълвї сѣаѣ дн шїрѣрїле консерватївїлор. Іар акъм жѣдекадї домпнїї меї, кѣм Франца дела 1830 есте гъбернатъ спре перїреа са. Монархїштїи лїбералї авнкъ сордїле дъреї дн тнїле лор, iar днпъ 17 анї дї рпед репъвлїканїї жос дела къртѣ. Еї не промїсеръ кѣ вор нїмїчї социалїзмъл амерїндъторїѣ, чї авїа гъбернаръ треї лнїї шї фъсеръ сїлїдї а се днфрзнта дн вѣтълїѣ крѣнтъ кѣ социалїштїи.

Прсте ачест кѣмп ал съпцелавї сосї гъбернїзл де акъм, адїкъ Бълпартїзмъл дн канъл тревеї; ачеста днкъ вреа съ не тнлгїе пентрѣ вїиторїзл патрїеї, ка шї кѣм лар авеа ел дн пѣтереа са; днсъ зїоа де тнѣе дн пѣте да де мїнчнпъ. Де ачееа рѣзл дъреї нѣ се къртѣ, чере днсъ ажвторїѣ їзте. Чї сїнгърѣл мїжлок де ажвторїѣ не каре'л кѣпоск еѣ, есте пѣмаї ревісїзнеа тоталъ а констїтудїзнїї, есте дельтърареа репъвлїчѣї прїн прїнчїпїзл монархїе. (Мїшкарє днделнѣл днтре чѣї адънадї-)

Еѣ аїчї нѣ тѣ адресезѣ ла нїчї о персоналітате шї ла нїчї о партїдѣ. Ної тодї ам пѣкъгвїт шї неам стрїкат знїї прїн алдїї; ної днпрезлв ам компромїс патрїа; съ о шї тнлгїзїм днпрезлв. Дацїмї воїе ка съ арзнк о їзте кѣзѣтъръ прсте пѣсечѣнеа Езропѣї, шї Дв. вецї ведеа, кѣткѣ аколо фак днкордъчвнїї дїгантїче пентрѣ авнлп, токма не атѣта, не кѣт ної лѣкрѣм пентрѣ ка съ авнлєт. Аїчї днсъ тревзе съ вѣ днкїарезѣ, кѣ еѣ нѣ воїеск а нега нїчї знл дн кѣштїгърїле (дн дрептѣрїле оменпшїї) дела 1789. Дакъ днсъ еѣ де о партє штїїз респекта лїберала, оменбса шї неднвїнса жѣмѣтате а револудїзнїї дн 1789 де алтѣ партє іарънн нѣ шї почї асквнде плаѣеле (панеле) че аѣ кѣпзнат еа ла пропъшїреа шї ферїчїреа дъреї; пѣзрѣеа тревзе съ кѣдет ла прїнчїпеле (австрїак) Карпїд каре знеї прїнчесе чѣл днтревѣ: дакъ револудїзнеа дн Франца ва днчета маї кървнд, дї рѣспнзсесе: „Madaмъ, ачееаш ва рѣшѣнеа аколо перїманентъ!“ (Мїшкарє). — Акъм съ асетнлвм попорїмеа пѣтерїлор марї дела 1789 кѣ чѣа дела 1849, шї вом афла кѣ Франца дела 20 мїліоне локвїторї с'аѣ свїт ла 36 мїліоне, кѣнд тогодатъ Прѣсія ажнпсе

дела 10 ла 16, Англіа дела 20 ла 29, Австрїа дела 30 ла 37 мїліоне, iar Рѣсія дела 50 ла 62 мїліоне! Децї монархїї Езропѣї де о партє сънт контървадї дн прїчина днчеркърїлор пѣстре, каре дн тѣте кпїталеле Езропѣї фѣлъ сїмпатїї, де алтѣ партє прївеск кѣ о вѣзкрїѣ ферїчїгѣре кѣм не сѣшїїет ної днтре ної шї еї кѣштїгѣ тїмп ка сѣшїї десѣшѣре пѣтерїле лор. Кѣ кѣт кѣрсеа евинемїтелор се фаче маї кѣмплїт, кѣ атѣт маї вѣртос Австрїа шї Прѣсія каре маї ваїнте дншї авеа полїтїка лор неатърнатъ, се арзнкъ дн врадеа Рѣсїеї. Іар кѣнд вої вецї ажнпѣе не треапта чѣа маї де жос а анархїеї, атнчї Езропа ва кѣзта скъпаре сънт нажореле Рѣсїеї шї се ва днчїпѣе чѣл маї дн зртѣ рѣсвоїѣ хотържторїѣ днтре анархїа чѣа маї недернтърїтѣ шї днтре деспотїзмъл чѣл маї кѣмплїт. Чѣ е дрепт, атнчї вої (Французї репъвлїканїї) вецї дѣче револудїзнеа днтре чѣелалте попорѣ, Франца вострѣ ва фѣлфѣї днптрѣш кан ал Езропѣї пнътъ дн чѣелалт, чї шї вої вецї фї днтїмпнїацїї кѣ ловїре ла ловїре, вѣ вор рѣспннде кѣ нїмїчїре, ла нїмїчїре, нї штїе Дзеѣ дакъ ачѣастъ лзпѣтѣ ва реешї дн фаворѣеа вѣстрѣ.

Децї еѣ вѣ жѣр ка съ аватедї лзпта ачѣаста; iar фїндкѣ Дв. авецї вѣпѣтате а тѣ аскълта кѣ лзаре-амїнте, дацїмї воїе ка съ вѣ адѣк дн сѣвнпїре кѣвїнтеле днпералѣлї Хомѣ каре фїнд де анї 32 шї командънд зпа дн армателе Франгозе, а-флѣндѣсе не патъл тордїї сѣснїпънд зїсе кѣтрѣ медїкъл сѣѣ: „Аї дѣ'мї їзте о медїчїнѣ дн контра сторѣзрѣї пѣтерїлор, пнътъ нѣ авнкъ тѣртеа а мї ле стѣрче.“ — Іатѣ ачест днперал, каре вреа ашї репої пѣмаї спїрїтъл вїедеї, пентрѣ кѣ целїзл шї вїиторїзл есте пентрѣ ел шї тѣртеа'ї амерїндѣ кѣ рнпїре, ачест днперал есте Франца (мїшкарє.) Ачѣеаш вѣ рѣгъ не Дв. „Дацїмї о медїчїнѣ дн контра анархїеї, днсъ ачѣеаш нѣ кнтва съ фїе деспотїзмъл. Грѣвїдї Домнїлор шї зндївѣл днтре сїневѣ. (Плѣчере.)

Шедїнда се днтрекъртѣ не 10 мїнѣте; днтр'ачѣеа прїетнїї лѣї Фаллѣ днпъ че ачѣста се де де жос де не трївнпъ, мерг шї дї гратълеазѣ. Днпъ 10 мїнѣте кѣвїнтеазѣ:

Морнау. Ачест вѣрват пѣте съ аївѣ прїнчїпїї снпѣтѣсе, ел днсъ есте ораторѣ рѣѣ, прїн зр-таре фѣ шї аскълтат рѣѣ. Днтр'ачѣеа дн. Морнеї авѣ кѣтева ідеї вїне ловїгѣре, де ексемплѣ кѣнд зїсе: Астѣзї есте зїоа маштелор; ної днсъ съ лѣпѣдѣм кѣ тодїї маштеле, апої съ ворвїм;

съ спънем дрепт ши кърат чеаа че воим, ка ачаа-
 етъ деаръ дншелатъ де атьтеа орї prin intriçe
 ши коррѣциѣе (mitъ de vani) съ ши вазъ одатъ
 тѣнтѣнда. Еѣ din partemї въ спѣн кърат, къ
 п'ам fost ниçи сѣнт репѣвлика ши нѣ почѣ сѣферї
 о репѣвликъ басгардѣ кѣм есте чеа де акѣм;
 днсъ дакъ аш фї съ алег, вреѣ сеаѣ репѣвликъ кѣ-
 ратъ, сеаѣ монархїе конституционал. Гѣвернїѣа
 де акѣм нѣ есте вѣн; ел вреа съ се сѣвѣдїе prin
 petiçionї сѣвскрїсе prin сил. Дншї паре рѣѣ къ
 рѣдедї, пентрѣ къ чеаа че въ спѣн еѣ, есте lim-
 pedele адевр. Пентрѣ че нѣ се сѣпѣн ла пе-
 deancъ тодї ачеї ампоїацї карїї кѣлег дн силъ
 сѣвскрїпциїнї (пентрѣ пролѣнцїреа прешедїнцїеї
 лѣї Лѣд. Бѣнпарте)? Апої че маї вреа гѣвер-
 нїѣа? Ън milion de сѣвскрїпциїнї кѣлесе нѣ пот
 репрезента воїнда дела 35 milionе. Нѣ кѣтва
 прешедїнтеле дншї вате канѣл ка съ се факъ дн-
 пѣрат prin сила артелор кѣм се фѣкѣсе знкїѣ
 сѣѣ? Днсъ аѣ трекѣт ачеле тїмпѣрї; еѣ ам то-
 тѣ днкредереа дн енерçїа дѣреї ши днтрѣ дн-
 лѣпчѣнеа адѣнандїеї ачестеїа, prin зрмаре нѣ при-
 меск ниçи revicisїнеа шѣл.

(Ва зрма).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

РѢНДѢРИКА БИНЕ КРЕДИНЧИОАСЪ.

О рѣндѣрикъ,
 Де тѣлга фрикъ
 Чавеа сїрмана де врѣшташї гѣї,
 Спре тѣнгѣїреа нѣлор сѣї
 Съ тїра кѣївѣл зн' сѣ ши кѣлдеаскъ,
 Кънд де о датъ'n тїнтїеї veni
 Къ знде пѣте маї vine фї
 Ка днтр'о касъ де трївѣнал;
 Къчї азїсе,
 Din тѣлте zїce,
 К'аколо знде дншї аре тронѣл
 Сѣнѣта Дрентате, кѣ-ал сѣѣ кортежїѣ,
 Нелецїреа нѣ аре лок,
 Ши къ авѣзѣл чеї е патронѣл
 Нѣ пѣте с'афле ниçи кѣм прїлѣцїѣ.
 Де челе Сѣїнте сѣ ши ватѣ жок.
 Фѣкѣ сїрмана ка кредїнчѣсѣ;
 Се вѣзѣ днсъ непорокѣсѣ,

Рѣѣ дншелатъ

Ши астѣ датъ.

Къчї зн валазр ч'ачї пѣндеа,
 Фрѣмос ла пелле ши азїт,
 Dedat дн касъ, dzmestїçit,
 Де каре дѣнса ниçи се темеа,
 Дн кѣцетареаї къ дн ресѣацѣ,
 Ка тодї nainte нѣ се сѣїї
 А се repede къ еа де фадѣ
 Ши тодї d'a рѣндѣл аї днгїдї
 Пѣн' а'ал маї тїк
 Ши маї din зрмѣ крѣд нѣшор,
 Фѣрѣ сѣї zїкъ nimenї nїmїк,
 Саѣ еї сѣї vїe спре ажѣтор,
 Атѣнçи де снаїтѣ, еа, маї тѣрїнд,
 Пѣтрѣсѣ'n сѣфлет, zїce жѣлїнд:
 О! amar mie! кътѣ орѣїре!
 Съ даѣ kredїндѣ ла азїїре!...

Съ нѣ kredem тоате къте азїїм,
 Ка нѣ кѣтва'n зрмѣ рѣѣ съ не кѣїм
 Къчї лѣмеа е плинѣ тот де рѣзтате,
 Ши апої интересѣл знде нѣ стрѣвате? —

К. Бѣлѣческъ.

Е П И Г Р А М Е.

IV.

Дїменеѣ таре рѣчїтѣ
 Ам ажѣнс, кѣм vezї, сѣ тор.
 Чїмї спѣсе вава вестїтѣ,
 Къ л'аша воалѣ кѣмплїтѣ,
 Леакѣл е зн проф d'амор.
 Че zїçи, фрате?... веї сѣ тор?

V.

Фѣрѣ алтѣ черчетаре,
 Фѣрѣ вр'о шгїїндѣ таре,
 Чї din сїмпїмент кѣрат,
 Мѣїереа'шї днкїпѣште
 Анѣел не чел че їзѣште,
 Ши драк гол не ѣл вѣрѣват. К. Б.

Дндрептаре. Дн Nr. тр. фада 230, seria
 злїтїмъ а noteї 1, чїгеште: Dorim маї счїзте date.
 Наçїна 231 seria пенѣлгїтѣ, дн лок де а vota
 чїгеште: а vota; дн дндрептаре — дн лок де чї-
 сеште, чїгеште.